

LAITILAN KAUPUNGIN OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA

Varppeen koulu

Laitilan kaupungin sivistysvaliokunta 16.4.2020

OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMA 2020

Sisällys

1. OPISKELUHUOLTO LAITILAN KAUPUNGISSA	4
2. OPISKELUHUOLLON KOKONAISTARVE JA KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAT OPISKELUHUOLTOPALVELUT	4
2.1. Oppilas- ja opiskelijamäärät	5
2.2. Kouluterveyskysely	5
2.3. Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto.....	5
2.3.1 Mitoitus ja resurssit	5
2.4. Lastenneuvola.....	6
2.5. Kuraattori.....	6
2.5.1. Mitoitus ja resurssit	6
2.6.1. Mitoitus ja resurssit	7
2.7. Muut hyvinvointia tukevat palvelut.....	7
2.7.1. Perheneuvola.....	7
2.7.2. Yhteistyö sosiaalitoimen ja lastensuojelun kanssa	7
2.8. Muu opiskeluhuoltohenkilöstö.....	8
3. YHTEISÖLLINEN OPISKELUHUOLTO JA SEN TOIMINTATAVAT	8
3.1. Oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltoryhmä.....	8
3.2. Turvallisuus	8
3.3. Oppilaiden/ opiskelijoiden ja huoltajien osallistaminen.....	9
3.4. Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto yhteisöllisessä opiskeluhuollossa	10
3.5. Kuraattori yhteisöllisessä opiskeluhuollossa	10
3.6. Koulupsykologi yhteisöllisessä opiskeluhuollossa	10
3.7. Opintoissa eteneminen ja poissaolot	11
3.8. Päihteet	11
3.9. Koulukuljetukset	11
4. YKSILÖKOHTAISEN OPISKELUHUOLLON JÄRJESTÄMINEN	11
4.1. Monialainen yksilökohtainen opiskeluhuolto	11
4.2. Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto asiakastyössä.....	12
4.3. Lastenneuvola.....	13
4.4. Kuraattori asiakastyössä.....	13
4.5. Koulupsykologi asiakastyössä	14
4.6. Oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa	14

4.6.1. Lääkitys esiopetuksen ja koulupäivän aikana	14
4.7. Erityisruokavaliot.....	15
4.8. Opiskeluhuollon tuki kurinpitovirastoituksen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä	15
4.9. Yhteistyö koulun ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa.....	15
5. YHTEISTYÖ TEHOSTETUN JA ERITYISEN TUEN, JOUSTAVAN PERUSOPETUKSEN SEKÄ SAIRAALAOPETUKSEN YHTEYDESSÄ.....	15
6. OPISKELUHUOLLON YHTEISTYÖN JÄRJESTÄMINEN OPPILAIDEN JA HEIDÄN HUOLTAJIENSA KANSSA	16
7. OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN JA SEURAAMINEN	17
8. VARPPEEN KOULU.....	18
8.1 Opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut Varppeen koulussa.....	18
8.2 Yhteisöllinen opiskeluhoito Varppeen koulussa	18
8.3 Yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestäminen Varppeen koulussa	20
8.4 Opiskeluhuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa Varppeen koulussa	21
8.5 Opiskeluhoitosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen Varppeen koulussa	21

1. OPISKELUHUOLTO LAITILAN KAUPUNGISSA

Esiopetuksessa ja perusopetuksessa olevalla oppilaalla tai lukiossa olevalla opiskelijalla on oikeus saada opiskeluhoitoa. Opiskeluhoollolla tarkoitetaan hyvän oppimisen, psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa. Opiskeluhooltotyö kuuluu kaikille kouluyhteisössä toimiville aikuisille ja sitä tehdään yhdessä oppilaiden ja opiskelijoiden sekä heidän huoltajiensa kanssa. Opiskeluhoollon monialaista yhteistyötä määrittelee oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013). Opiskeluhoolto koostuu koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelman mukaisesta opiskeluhoollosta sekä opiskeluhoollon palveluista, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut. Esiopetuksessa oppilashuollon terveydenhoitopalvelut järjestetään neuvolapalveluina.

Laitilan kaupungin esi- perus- ja lukio-opetusta antaviin yksiköihin on laadittu yksikkökohtaiset opiskeluhooltosuunnitelmat, jotka ovat pääosiltaan yhtenevät, mutta yksikkökohtaiset erot kirjataan kunkin opetusta antavan yksikön omaan suunnitelmaan. Suunnitelma tarkistetaan vuoden kuluessa siitä, kun kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tarkistettu. Edellisen kerran kaupungin laaja hyvinvointikertomus on hyväksytty 3.6.2019 kaupunginvaltuuston kokouksessa.

Koulun opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaa yksikkökohtainen oppilashuoltoryhmä. Sitä johtaa oppilaitoksen rehtori. Kunkin oppilaitoksen opiskeluhooltoryhmään kuuluvat rehtorin lisäksi vararehtori/apulaisjohtaja, erityisopettaja, oppilaanohjaaja, luokan/aineenopettaja, koulukuraattori, terveydenhoitaja sekä oppilaiden edustaja. Ryhmän kokoonpano tarkistetaan lukuvuosittain ja ryhmään voi kuulua myös muita asiantuntijoita tapauskohtaisesti.

Henkilöstö perehdytetään suunnitelmaan koulutustilaisuuksissa sekä henkilökuntakokouksissa. Perehdytyksestä vastaa kunkin yksikön rehtori. Oppilaat ja huoltajat sekä yhteistyötahot perehdytetään suunnitelmaan opitunneilla, vanhempainilloissa ja erilaisissa lukuvuositiedotteissa. Muutoksista tiedotetaan myös paikallislehdessä.

2. OPISKELUHUOLLON KOKONAISTARVE JA KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAT OPISKELUHUOLTOPALVELUT

Opiskeluhoollollisessa suunnittelussa on arvioitava opiskeluhoollon kokonaistarvetta ja käytettävissä olevia opiskeluhooltopalveluita. Opiskeluhoollon kokonaistarpeen arvioinnissa ja vaikuttavuuden seurannassa hyödynnetään mm. kouluterveyskyselyn tuloksia, kouluterveyshuollon tekemien terveyskyselyjen vastauksia (mm. laajat terveystarkastukset), koulukiusaamiseen liittyviä kartoituksia, lastensuojelus suunnitelman tilastoja sekä hyvinvointitilinpäätöksen lapsia ja nuoria koskevia selvityksiä. Lasten ja nuorten hyvinvoinnista saadaan lisätietoa myös hyvinvointikertomuksesta. Oppilaitoksissa selvitetään tehostettua tai erityistä tukea saavien oppilaiden määrä, kun arvioidaan opiskeluhoollon tarvetta. Esioppilaiden, perusopetuksen ja lukio-opetuksen oppilasmäärät ovat mukana opiskeluhooltotarvetta arvioitaessa.

2.1. Oppilas- ja opiskelijamäärät

Laitilassa on kahdeksan oppilaitosyksikköä ja kaksi esiopetusta antavaa päiväkotiryhmää. Lukuvuonna 2019–2020 peruskoulutilaston mukaan oppilaita on seuraavasti: esiopetusikäiset 113, perusopetuksen oppilaat alakouluissa 630, perusopetuksen oppilaat yläkoulussa 301 ja lukion opiskelijat 131.

2.2. Kouluterveyskysely

Kouluterveyskyselyn (2019) koulukohtaiset koonnit on esitetty Laitilan kaupungin sivistysvaliokunnan kokouksessa 12.3.2020. Tässä kappaleessa on lyhyttä koostetta hyvinvoinnista ja terveydestä.

Alakoululaiset kokevat, että pystyvät vaikuttamaan hyvin yhteisten asioiden ja koulun asioiden suunnitteluun. Kuitenkin yhteenkuuluvaisuuden tunne on hieman heikentynyt. Lisäksi välitunneilla viihdytään, mutta toisaalta sinne ei kaivata enempää järjestettyä toimintaa. Liikunnan osuus oppilaiden arjessa on vähentynyt, jonka parantamiseksi mm. koulujen kerhotoiminnalla pyritään vaikuttamaan. Palveluiden ja perheasioiden suhteen laitilalaisilla lapsilla ja nuorilla asiat ovat menneet parempaan suuntaan, joten sivistystoimessa tehtyjen panostusten merkitys on näkyvässä.

Yläkoululaisten ja lukiolaisten osalta voidaan todeta, että tyytyväisyys nuorten elämässä on lisääntynyt. Myös koulun ja opiskeluhuollon henkilöstö ja sen luotettavuus on koettu entistä positiivisempänä. Kaiken kaikkiaan on todettavissa, että luotettavia aikuisia on nuorten elämässä hyvin saatavilla.

Yleisesti voidaan todeta, että älylaitteiden käyttö on isossa roolissa lasten ja nuorten elämässä ja sen aiheuttamat ongelmat mm. unen ja riippuvuuksien suhteen on lisääntyneet.

2.3. Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto

Kouluterveydenhuollolla tarkoitetaan terveydenhuoltolain (1326/2010) 16§:n mukaista kouluterveydenhuoltoa sekä opiskeluterveydenhuollolla oppilas- ja opiskelijahuoltolain 17§:n mukaista opiskeluterveydenhuoltoa, joita koulussa toteuttavat terveydenhoitaja ja lääkäri.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluilla

1. edistetään ja seurataan kouluyhteisön hyvinvointia sekä oppimisympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta
2. edistetään ja seurataan oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä, hyvinvointia ja oppimiskykyä
3. tunnustetaan oppilaiden varhaisen tuen tarpeet ja järjestetään tarvittava tuki sekä ohjataan hoitoon ja tutkimuksiin.

Lisäksi kouluterveydenhuollossa tuetaan vanhempien/huoltajien hyvinvointia ja kasvatustyötä.

2.3.1 Mitoitus ja resurssit

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon henkilöstöä mitoitettaessa tulee ottaa huomioon kaikki keskeiset tehtäväalueet. Oppilaan henkilökohtaisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, terveydenhoidon ja sairaanhoidon lisäksi kouluterveydenhoitaja ja koululääkäri tarvitsevat aikaa terveyskasvatukseen, koulun työolojen valvontaan, yhteistyöhön kouluyhteisön kehittämisessä, täydennyskoulutukseen osallistumiseen ja kouluterveydenhuollon kehittämiseen. Riittävästi aikaa tarvitaan säännölliseen yhteistyöhön oppilaiden perheiden, opettajien ja opiskeluhuollon henkilöstön sekä sosiaalitoimen, terveyskeskuksen ja erikoissairanhoidon kanssa.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon henkilöstömitoitukseen vaikuttavat myös koulun rakenne, koko ja muut voimavarat sekä kunnan koko ja taajama-aste. Suuriin kouluihin kasautuu ongelmia tavanomaista enemmän. Jos oppilaat tulevat laajalta alueelta, yhteistyöhön on varattava lisää aikaa. Henkilöstömitoitukseen ja yleisestikin voimavarojen hallintaan vaikuttavat keskeisesti myös työkäytännöt ja koko toiminnan organisointitavat, jotka edellyttävät jatkuvaa arviointia.

Kouluterveydenhoitajalla on suosituksena enintään 600 oppilasta. Oppilasmäärää vähennetään, mikäli työntekijöiden vastuulla on useita eri kouluja tai oppilaissa on paljon erityistä tukea vaativia, esim. erityisen tuen oppilaita tai maahanmuuttajia. Erityisen tuen oppilaat tarvitsevat n. kolme kertaa keskimääräistä enemmän aikaa terveydenhoitajalta ja lääkäriltä (Stakes 2002). Terveysterveystien laskennallisen oppilasmäärän tulee olla pienempi, jos paikallisissa lasten ja nuorten mielenterveyspalveluissa on puutteita.

Lääkärin resursseissa suositus 1 pv/viikossa/500 oppilasta.

2.4. Lastenneuvola

Esikoululaisten terveydenhuoltopalveluista vastaa lastenneuvola. Lastenneuvola on mukana yhteisöllisessä oppilashuollossa.

2.5. Kuraattori

Kuraattori on koulun sosiaalialan asiantuntija. Kuraattorin työn tavoitteena on lapsen ja nuoren sosiaalisen hyvinvoinnin ja myönteisen kokonaiskehityksen tukeminen koulun kasvatustavoitteiden mukaisesti. Kuraattori toimii yhteistyössä oppilaiden, vanhempien ja yhteistyötahojen sekä koulun muun henkilökunnan kanssa oppilaiden hyvinvointia edistäen ja koulunkäyntiä tukien.

2.5.1. Mitoitus ja resurssit

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa ei määrätä henkilöresurssin lukumäärää vaan todetaan, että opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun opiskelija on tätä pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä. Mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun on järjestettävä oppilaalle myös huoltajan tai muun henkilön yhteydenoton perusteella, jollei kyseessä ole yhteydenottajan neuvonta ja ohjaus tai jos keskustelun järjestäminen on muusta syystä ilmeisen tarpeetonta.

Koulun sosiaalityön mitoituksen pohjaksi on otettava ensisijaisesti koko oppilaskehitys sekä kouluyhteisöjen määrä, koska työ pohjautuu yhteisölliseen työotteeseen. Kaikki koulun oppilaat ovat koulukuraattorin asiakkaita joko yksilöinä tai yhteisön jäseninä. Kuraattorin näkökulmasta yksilö näyttäytyy aina jonkin ryhmän jäsenenä. Ammattiliitto Talentian linjauksen sosiaalihuollon henkilöstön mitoittamisesta mukaan yhtä koulun sosiaalityöntekijää kohti saa olla korkeintaan kolme kouluyhteisöä. Koulujen yhteenlaskettu oppilasmäärä on tällöin noin 600 oppilasta kuraattoria kohden. Yksilötyön osalta sovelletaan lastensuojelun lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän lapsiasiakkaiden enimmäismäärää eli 40 oppilasta. Laitilassa on esiopetusikäisiä, peruskoulun oppilaita sekä lukion ja Winnovan opiskelijoita yhteensä 1230. Kyseinen oppilaskehitys jakautuu yhteensä yhdeksään oppilaitosyksikköön sekä kahden päiväkotiyksikön esiopetukseen. Laitilan kaupungin palveluksessa on kaksi kuraattoria, eli oppilasmäärän voidaan katsoa olevan Talentian linjauksen mukainen. Sen sijaan yksiköitä molemmilla kuraattoreilla on enemmän kuin kolme kuraattoria kohden.

2.6. Psykologi

Psykologi edistää hyvää oppimista, psyykkistä ja fyysistä terveyttä sekä sosiaalista hyvinvointia lasten ja nuorten arjessa. Tavoitteena on ennaltaehkäistä lasten ja nuorten kehitykseen liittyvien vaikeuksien syntyä ja pahenemista. Psykologi toimii yhteistyössä koulun ja kodin sekä muiden yhteistyötahojen kanssa.

Psykologin ammattia harjoittavan tulee olla Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontaviraston (VALVIRA) laillistama psykologi. Koulun tai oppilaitoksen psykologi on terveydenhuollon ammattihenkilö riippumatta siitä, missä hallinnollisessa organisaatiossa hän työskentelee. Toimintaa säätelevät terveydenhuollon ammattihenkilöstöä koskevat lait, kuten vaitiolovelvollisuuteen, salassapitoon ja potilasasiakirjojen laatimiseen ja säilytykseen liittyvät lait. Koulussa työskentelevää psykologia koskevat terveydenhuollon ammattihenkilöstöstä säädettyjen lakien lisäksi lastensuojelulaki ja perusopetuslaki. Perusopetuslaissa ja opetussuunnitelmien perusteissa on myös psykologin työtä ohjaavia täsmäntäviä ohjeita moniammatillisesta oppilashuoltotyöstä ja tiedonsiirrosta.

2.6.1. Mitoitus ja resurssit

Perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitettussa esi- ja perusopetuksessa, lukiolaissa (629/1998) tarkoitettussa koulutuksessa ja ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (630/1998) tarkoitettussa koulutuksessa olevan oppilaan oikeudesta saada oppilas- ja opiskelijahuoltoon säädetään oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa (1287/2013). Sen mukaan kunnan tulee järjestää koulupsykologipalveluita esi-, perus- ja lisäopetuksen sekä valmistavan opetuksen oppilaille. Psykologin työn yleisessä mitoituksessa tulee ottaa huomioon, että palvelut taataan kattavasti kaikille kouluasteille: esi-, perus- ja lisäopetukseen sekä toisen asteen koulutukseen.

THL:n ja Psykologiliiton suositus koulupsykologien mitoituksessa perusopetuksessa on yksi psykologi 600–800 oppilasta ja korkeintaan kolmea työpistettä kohden, jotta lakisääteiset tehtävät voidaan toteuttaa laadukkaasti. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan oppilaalla tulee olla mahdollisuus keskustella opiskeluhoillon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun opiskelija on tätä pyytänyt ja kiireellisessä tapauksessa samana tai seuraavana työpäivänä.

2.7. Muut hyvinvointia tukevat palvelut

Lasten ja nuorten hyvinvointia edistävät ja oppilashuoltopalveluja tuottavat hyvin hoidettu päivähoido sekä turvallinen koulu. Perheneuvola tarjoaa laaja-alaisesti asiantuntija-apua kasvatusta ja perheasioissa. Lastensuojelun perhetyö tukee perheiden arkea. Terveystoimen äitiys- ja lastenneuvola sekä neuvolan perhetyö seuraavat lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja tekevät ennaltaehkäisevää työtä.

2.7.1. Perheneuvola

Perheneuvolan tehtävänä on tukea ja edistää lasten ja nuorten myönteistä kehitystä vanhempien kanssa. Ohjausta ja neuvontaa annetaan perheen ihmissuhteisiin sekä lasten ja nuorten kasvatukseen ja kehitykseen liittyvissä kysymyksissä.

Perheneuvolaan ei tarvita lähetettä, vaan vanhempien on mahdollista olla yhteydessä puhelinaikana suoraan työntekijöihin. Palvelut ovat luottamuksellisia ja maksuttomia.

Perheneuvolan ja koulupsykologin työ- ja vastuunjako on sovittu siten, että perheneuvolan psykologille ohjautuvat/ohjataan oppilaat ja heidän perheensä seuraavissa asioissa: vanhemmuuteen, kasvatuksellisiin kysymyksiin ja perhedynamiikkaan liittyvät pulmat sekä lapsen kehityksen, käyttäytymisen ja laajemman tunne-elämän arvioinnin tarve. Perheneuvolapsykologin toimenkuvassa korostuukin mielenterveydellinen työ sosiaali- ja terveystoimen alaisuudessa, kun taas koulupsykologin työnkuvassa sivistystoimen alla korostuvat oppilaan oppimiseen ja oppimisen tukeen liittyvät työt, kuten tiedollistaidollisen tutkimustarpeen arvioiminen ja suorittaminen tai psyykkisen tilan kartoitus ja jatkohoitoon ohjaus, tukikäynnit oppimiseen liittyvissä tai oppimista rajoittavissa kysymyksissä sekä laajemmin työyhteisöissä ja oppilashuoltotyöryhmässä toimiminen.

2.7.2. Yhteistyö sosiaalitoimen ja lastensuojelun kanssa

Koululla ja sen oppilashuollolla on tärkeä tehtävä paitsi ehkäisevässä lastensuojelussa myös siinä, että lasten ja nuorten turvattuus ja suojelun tarve huomataan ja näihin tilanteisiin puututaan viivyttämättä. Koulun kautta voidaan myös kanavoida tukea lastensuojelun asiakkaina oleville lapsille ja nuorille. Se, että koulunkäynti saadaan sujumaan, suojaa merkittäväällä tavalla lapsen kasvua ja kehitystä. Koulu on siis lastensuojelun keskeinen yhteistyökumppani.

Oppilaisiin liittyvistä huolista voi konsultoida sosiaalitoimeen kertomatta oppilaan nimeä. Mikäli kasvatusta ja opetuksen palveluksessa olevalla henkilöllä on lastensuojelullinen huoli jostakusta oppilaasta tai alaikäisestä opiskelijasta, hänellä on velvollisuus tehdä yhteydenottopyyntö sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi tai lastensuojeluilmoitus. Sen henkilön, jolla huoli herää, on itse tehtävä ilmoitus, eikä sitä voi delegoida esimerkiksi esimiehelle.

- Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi: Yhdessä oppilaan tai huoltajan kanssa on mahdollista ottaa yhteyttä sosiaalitoimeen tuen tarpeen arvioimiseksi. Yhteydenotto johtaa sosiaalihuollon palvelutarpeen arvioon, jossa kartoitetaan lapsen ja perheen tuen tarpeet. Vanhempien kanssa yhteistyössä aloitettu palvelutarpeen arviointi luo parhaan mahdollisen alun toimivalle asiakassuhteelle.
- Lastensuojeluilmoitus: Kasvatus- ja opetustoimen palveluksessa olevat henkilöt ovat velvollisia ilmoittamaan lastensuojeluun, mikäli he havaitsevat puutteita oppilaan hoidossa ja huolenpidossa tai vaarantavia olosuhteita liittyen lapsen kehitykseen tai omaan käyttäytymiseen. Ilmoituksessa on kysymys huolen ilmaisemisesta sen suhteen, onko oppilaan arjessa kaikki kunnossa silloin, kun asiaan ei saada selvyyttä kodin ja koulun välisellä yhteistyöllä. Hyvään toimintatapaan kuuluu, että ilmoittava taho ilmoittaa aiheestaan myös huoltajalle, mikäli siitä ei hänen arvionsa mukaan aiheudu vaaratilannetta oppilaalle.

2.8. Muu opiskeluhuoltohenkilöstö

Koulujen opiskeluhuoltoon voi kuulua myös erilaisia hanketyöntekijöitä ja / tai muita lapsiperhe- ja nuorisotyön ammattilaisia. Esimerkiksi lukuvuoden 2019-2020 aikana kouluilla ja päiväkodeissa työskentelee psykiatrinen sairaanhoitaja, ns. Tsempparityöntekijä, hankerahoitteisesti tukemassa lasten ja nuorten koulunkäyntiä, hyvinvointia ja lapsiperheiden arkea.

3. YHTEISÖLLINEN OPISKELUHUOLTO JA SEN TOIMINTATAVAT

Yhteisölliseen opiskeluhuoltoon kuuluu koko yhteisön, yksittäisten luokkien ja ryhmien hyvinvoinnin kehittäminen, seuraaminen ja arviointi. Työssä otetaan huomioon ja edistetään oppimisympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta, sosiaalista vastuullisuutta ja esteettömyyttä.

3.1. Oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltoryhmä

Yksikkökohtaista opiskeluhuoltotyötä suunnitellaan ja arvioidaan yksikkökohtaisissa opiskeluhuoltoryhmissä. Jokaisessa oppilaitoksessa yksikkökohtainen opiskeluhuoltoryhmä kokoontuu vähintään kerran lukukaudessa. Ryhmä voi kokoontua useammin, mikäli opiskeluhuoltotarpeen arviointi sitä edellyttää. Yksikkökohtaisesti seurataan lasten ja nuorten hyvinvointia hyödyntäen mm. yhteenvetoja terveystarkastuksista, kouluterveyskyselyä, koulun terveydellisten olojen seurantaa, kiusaamiskyselyjen yhteenvetoja sekä kuraattori- ja psykologipalvelujen saatavuutta suhteessa kävijämäärään/tarpeeseen.

Tämän ryhmän kutsuu koolle rehtori ja muistion kokouksessa päätetyistä asioista pitää erikseen valittu sihteeri. Tämä yhteisöllistä opiskeluhuoltoa koskevan kokouksen muistio säilytetään samassa paikassa kuin henkilökuntakokouksien pöytäkirjat. Oppilaitokset tekevät itse ja osallistuvat myös erilaisiin kyselyihin ja tutkimuksiin, joista saadaan tietoa oppilaitoksen tilanteesta ja hyvinvoinnista. Näiden raporttien pohjalta saadaan selville oppilaitoksen kehittämiskohteet. Oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltoryhmä suunnittelee ja koordinoi oppilaitoksessa tapahtuvaa opiskeluhuoltotyötä, korjaavia toimenpiteitä ongelmakohtien ratkaisemiseksi sekä ennaltaehkäisevää toimintaa opiskeluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi. Tähän ennaltaehkäisevään työhön tarvittaessa osallistuvat eri lasten ja nuorten kanssa työtä tekevät tahot mm. nuorisotoimi, sosiaalitoimi, poliisi, seurakunta, MLL, SPR sekä muut yhteisöt ja järjestöt.

3.2. Turvallisuus

Oppilaan ja opiskelijan terveyden edistämiseksi on kouluyhteisön ja opiskeluympäristön terveellisyys ja turvallisuus tarkastettava joka kolmas vuosi. Tarkastus tehdään yhteistyössä oppilaitoksen ja sen oppilaiden tai opiskelijoiden, koulu- tai opiskeluterveydenhuollon, terveystarkastajan, henkilöstön työterveyshuollon, työsuojeluhenkilöstön ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kesken. Kouluterveydenhoitaja ja työterveyshoitaja suunnittelee

vat tarkastusajankohdan yhdessä ja kutsuvat työryhmän koolle. Tarkastuksessa havainnoidaan yhdessä mahdolliset terveydelle haitalliset ja tapaturmariskin muodostavat opiskeluympäristöt. Tarkastuksessa todettujen puutteiden korjaamista seurataan vuosittain. Työsuojelutarkastukset on yhdistetty edellä mainittuihin tarkastuksiin, mutta tarpeen ilmetessä työsuojelutarkastus tehdään lisäksi erikseen.

Opiskelijoiden turvallisuus on varmistettava jokaisessa opetustilanteessa. Jokaiseen oppilaitokseen on laadittu oma turvallisuussuunnitelmansa. Suunnitelma päivitetään toimintojen ja/tai henkilöstön muuttuessa. Suunnitelman tiedottamisesta ja henkilöstön siihen perehdyttämisestä vastaa yksikön johtaja. Pelastussuunnitelman mukainen poistumisharjoitus järjestetään vuosittain jokaisessa oppilaitoksessa. Suunnitelma opiskelijoiden suojaamisesta väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa on turvallisuuskansiossa.

3.3. Oppilaiden/ opiskelijoiden ja huoltajien osallistaminen

Yhteisöllisen oppilashuollon suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioimisessa oppilaiden osallisuus toteutuu koulukohtaisesti oppilaskunnan kautta. Oppilaskuntien kokoonpano muodostetaan koulukohtaisesti. Lisäksi tärkeä osa yhteisöllistä opiskeluhoitoa ovat alakoulujen kummioppilaat, yläkoulujen tukioppilaat sekä lukion tutor-opiskelijat. Huoltajien osallisuus suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioimisessa toteutuu koulukohtaisesti vanhempainyhdistysten/kannatusyhdistysten tai vanhempainiltojen kautta. Tiedottaminen huoltajille toteutuu syystiedotteiden ym. massatiedotteiden kautta.

Oppilaskunnan hyödyntäminen eri koulun toiminnoissa ja ratkaisuisissa lisää opiskelijoiden osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia. Jokaisessa oppilaitoksessa tulee olla oppilaskunta. Oppilaskunta valitaan avoimilla vaaleilla joka syyslukukausi lukuvuodeksi kerrallaan. Oppilaskunta järjestää kouluyhteisön yhteisöllisyyttä tukevia tapahtumia pitkin lukuvuotta. Säännöllisesti järjestetään opiskelijoille luokanopettajan/ryhmänohjaajan tiedotushetki, jossa kerrotaan koulussa kulloinkin tapahtuvista asioista. Tällöin voidaan tiedustella myös opiskelijoiden mielipidettä/toivomuksia/ideoita eri asioihin. Eri oppilasryhmien mielipidettä voidaan kysyä oppilashallinto-ohjelman kyselyiden avulla ja näin saada päätöksenteon perusteeksi luotettavaa tietoa.

Huoltajien osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuutta pyritään lisäämään vanhempainilloissa erilaisilla keskusteluilla ja mahdollisuudella tehdä kysymyksiä etukäteen. Wilma- ohjelman avulla huoltajat saavat reaaliaikaista tietoa opiskelijan osallistumisesta opetukseen. Myös yhteydenpito kodin ja koulun välillä on helppoa ja viestit välittyvät oikeille henkilöille, joka parantaa huoltajien kuvaa oppilaansa koulunkäynnistä.

Yhteistyö järjestetään siten, että opiskeluhoollon ja moniammatillisen yhteistyöverkoston avulla oppilaan koulunkäyntiä ja hyvinvointia voidaan tukea. Perusopetuksen päättövaiheessa huoltajalle tulee antaa tietoa ja mahdollisuus keskustella oppilaan jatkokoulutukseen liittyvistä kysymyksistä ja mahdollisista ongelmista oppilaan ohjaajan ja oppilashuollon eri asiantuntijoiden kanssa.

Aktiivinen tiedottaminen ja välitön yhteydenpito kotiin ongelmien ilmetessä kuuluvat kodin ja koulun yhteistyöhön. Koulut tiedottavat toiminnastaan koulun käyttämissä sähköisissä tiedotusvälineissä, koulun kotisivuilla, lukuvuosi- ja muissa tiedotteissa, koulujen omissa tilaisuuksissa (mm. koulu- ja luokkakohtaisissa vanhempainiloissa, avointen ovien päivissä ja vanhempainvarteissa) sekä henkilökohtaisissa tapaamisissa. Huoltajille annetaan tietoa opetussuunnitelmasta, opetuksen järjestämisestä, opintoihin liittyvästä arvioinnista, oppilaan tuen tarpeista ja eri tukimuotojen saannin mahdollisuuksista ja huoltajan mahdollisuudesta osallistua kodin ja koulun väliseen yhteistyöhön sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämiseen. Koulu antaa huoltajille tietoa myös oppilashuollon toiminnasta sekä kouluyhteisön toimintamalleista ja tiedottamiskäytänteistä erilaisissa ongelma-, onnettomuus- ja kriisitilanteissa. Huoltajille tiedotetaan myös kerhotoiminnasta sekä koulun aamu- ja iltapäivätoiminnasta.

Vanhemmat osallistuvat aktiivisesti lapsensa tukitoimien suunnitteluun ja huolehtivat kotona tehtäväksi sovitusta asioista.

3.4. Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto yhteisöllisessä opiskeluhollossa

Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto on osa koulujen moniammatillista opiskeluhoitoa. Se tekee kiinteää yhteistyötä opettajien, kuraattorien ja psykologien kanssa sekä yhteisön hyvinvoinnin edistämisen, ennaltaehkäisy-, terveystarkastusten että yksilöllisen tuen järjestämisen osa-alueilla. Tietojen siirto tapahtuu salassapitosäännöksiä noudattaen.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto tarkastaa kouluyhteisön ja ympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden yhteistyössä monien muiden tahojen kanssa joka kolmas vuosi. Tarkastuksessa todettujen puutteiden korjaamista seurataan vuosittain. Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto on mukana päivittämässä koulun opiskeluholton suunnitelmaa ja siihen sisältyviä erilaisten ongelma- ja kriisitilanteiden toimintamalleja. Lisäksi yhteisöllistä työtä on mm. osallistuminen vanhempainiltoihin.

3.5. Kuraattori yhteisöllisessä opiskeluhollossa

Yhteisöllisessä työssä kuraattori paneutuu tietyn oppilasjoukon tai luokan hyvinvoinnin edistämiseen sekä vuorovaikutusongelmien ratkaisemiseen. Koulukohtaisen opiskeluhoitoryhmän jäsenenä kuraattori tuo näkemyksensä koulun sosiaalisen kulttuurin ja opiskeluilmapiirin kehittäjänä sekä kodin ja koulun yhteistyön edistäjänä. Kuraattori toimii yhteistyössä myös muiden lasten hyvinvointia edistävien toimijoiden kanssa.

Kuraattorin tavoitteena on ennaltaehkäistä ongelmien syntyminen. Ongelmien ilmaannuttua kuraattoriin voivat olla yhteydessä ne, joille huoli tietyn oppilasryhmän tilanteesta herää. Usein koulussa kyseeseen tulee luokanopettaja/luokanvalvoja, koulun muu henkilökunta, oppilaat tai vanhemmat. Yhteistyössä neuvotellaan miten ilmenneeseen tilanteeseen tulisi reagoida ja sovitaan yhdessä jatkotyöskentelystä. Kuraattori voi osallistua myös luokkatyöskentelyyn tarkkailemalla luokan/oppilasryhmän vuorovaikutusta. Esimerkkeinä kuraattorin tekemästä yhteisöllisestä työstä on tuntien pitäminen tietyn teeman ympärille (kiusaaminen, kaverina oleminen) ja vanhempainillat. Lisäksi kuraattori osallistuu oppilasryhmien ryhmyttämiseen. Ryhmyttämisessä tehdään usein yhteistyötä koulun muun henkilökunnan sekä nuorisotoimen ja seurakunnan kanssa.

3.6. Koulupsykologi yhteisöllisessä opiskeluhollossa

Koulun ja oppilaitoksen psykologin työhön sisältyy niin hyvinvointia edistävää ja sen esteitä selvittävää työtä, ongelmia ennaltaehkäisevää työtä kuin korjaavaakin työtä. Psykologi tekee työtä lasten, nuorten ja perheiden kanssa, antaa neuvontaa ja konsultaatiota koulu- ja oppilaitosyhteisön jäsenille ja yhteistyötahoille sekä toimii suunnittelu- ja kehittämistehtävissä. Näistä kahta viimeisintä voidaan pitää yhteisölliseen oppilashuoltoon kuuluvana työnä, jotka sisältävät seuraavanlaisia työtehtäviä:

Oppilas- ja opiskelijahuoltotyössä psykologi tuo psykologista asiantuntijuutta koulujen ja oppilaitosten käyttöön. Tämä tapahtuu antamalla konsultaatiota henkilöstölle ja tekemällä yhteistyötä heidän kanssaan. Tavoitteena on edistää niin yksittäisen oppilaan tai opiskelijan kuin myös koko koulu- tai oppilaitosyhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta sekä myönteistä opiskeluilmapiiriä.

Psykologi tiedottaa omasta työstään sekä omaan alaansa kuuluvista asioista esimerkiksi vanhempainilloissa ja muissa tilaisuuksissa. Työtehtäviin voi kuulua myös esimerkiksi opettajien ja muun henkilöstön koulutus.

Psykologi voi toimia asiantuntijana oman hallintokuntansa sekä kuntatason työryhmissä, kehittämistehtävissä ja valtakunnallisissa hankkeissa. Hän voi osallistua koulun, oppilaitoksen, alueen ja kuntakohtaisten niiden suunnitelmien laadintaan, jotka koskevat esimerkiksi oppilas- ja opiskeluhoitoa, turvallisuutta, opetussuunnitelmaa, erityisen tuen kysymyksiä, kunnan palvelurakennetta ja yhteistyökysymyksiä.

Koulunkäyntiä tukeva yhteisöllinen työ voi jatkossa pitää konkreettisesti sisällään esimerkiksi laajemmalle oppilasmäärälle suunnattuja kyselyjä tai kartoituksia, interventioita luokassa, työskentelyä oppilas- /opiskelijaryhmän kanssa, vanhempainryhmien ohjaamista tai yhteisneuvottelua luokan tilanteesta koulussa.

3.7. Opinnoissa eteneminen ja poissaolot

Luokanopettaja / luokanvalvoja / ryhmänohjaaja seuraa säännöllisesti opiskelijoiden etenemistä opiskeluissa. Jos opiskelijan opiskelussa tapahtuu olennaisia muutoksia, opettaja ottaa huolen esille opiskelijan kanssa keskustellessaan. Tällöin siirrytään oppilaskohtaiseen opiskeluhuoltoon. Oppilaan opintojen ohjauksessa noudatetaan oppilaanohjauksen suunnitelmaa.

Oppilaitoksen on seurattava säännöllisesti ja ajantasaisesti opiskelijoiden osallistumista opetukseen. Opiskelijoilla on velvollisuus osallistua opetukseen. Jokainen opettaja on velvollinen kirjaamaan opiskelijan poissaolot hallinto-ohjelmaan. Luokanopettaja / luokanvalvoja /ryhmänohjaaja seuraa poissaolojen määrää ja ottaa yhteyttä huoltajaan, jos huoltaja ei ole tehnyt poissaoloista selvitystä tai poissaolojen kokonaismäärä aiheuttaa opiskelijan alisuoriutumista opiskeluissaan.

3.8. Päihteet

Tupakkalain (549/2016) perusteella oppilaitokset ovat aina savuttomia. Alle 18-vuotiaalla ei saa olla hallussaan tupakkatuotteita eikä päihdyttäviä aineita. Jos lakia rikotaan, käytetään tarvittaessa perusopetus- ja lukiolain mukaisia kurinpitokeinoja ja valistetaan nautintoaineiden käytön tuomista ongelmista.

Oppilaitoksissa ehkäisevä päihdetyö on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria, opetusta ja opiskeluhuoltoa. Päihdekasvatus on keskeinen päihdetyön muoto kouluissa ja oppilaitoksissa. Päihdekasvatusta toteutetaan osana normaalia opetusta ja toimintaa.

3.9. Koulukuljetukset

Koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet on päivitetty vuonna 2011.

4. YKSILÖKOHTAISEN OPISKELUHUOLLON JÄRJESTÄMINEN

Yksilökohtainen oppilashuolto pitää sisällään kouluterveydenhuollon, kuraattorin, psykologin ja/tai monialaisen asiantuntijaryhmän palveluja. Yksilökohtainen oppilashuolto perustuu oppilaan ja tarpeen niin vaatiessa hänen huoltajansa suostumukseen. Yksilökohtaisessa oppilashuoltoryhmässä sovitaan yhteistyössä tavoitteista ja tuesta oppilaan koulunkäynnin ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

4.1. Monialainen yksilökohtainen opiskeluhuolto

Yksittäisen oppilaan/opiskelijan tai tietyn opiskelijaryhmän tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhuollon palvelujen järjestämiseen liittyvät asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Ryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan, tai, ellei hänellä on edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön, joka voi olla esimerkiksi huolen esille ottanut lapsen opettaja tai erityisopettaja. Opiskeluhuoltokertomuksen kirjaukset tekee ryhmän vastuuhenkilö tai erikseen ryhmässä sovittu henkilö.

Käsiteltäessä yksittäisen oppilaan tukeen liittyvää asiaa, oppilaan huoltajalle tulee antaa tietoa oppilasta koskevien tietojen käsittelyyn, tietojensaantiin ja niiden luovuttamiseen sekä salassapitoon liittyvistä kysymyksistä. Huoltajan kanssa tulee käydä läpi esimerkiksi huoltajan kirjallisen suostumuksen merkitys oppilasta koskevan asian käsittelyssä sekä yhteistyön merkitys oppilaan kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemisessa (suostumuslomake).

Käsittelyyn voi osallistua oppilaan yksilöidyn kirjallisen suostumuksen perusteella tarvittavia oppilashuollon yhteistyötahoja taikka oppilaan läheisiä. Jos alaikäisellä tai muutoin vajaavaltaisella ei tai kehitystasonsa vuoksi

ole edellytyksiä arvioida itsenäisesti asian merkitystä, huoltaja tai muu laillinen edustaja voi antaa siihen suostumuksen oppilaan sijasta.

Opiskeluhuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi tarpeelliset tiedot kirjataan opiskeluhoitokertomukseen, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon potilasasiakirjoihin tai opiskeluhuollon kuraattorin/ psykologin asiakaskertomukseen. Vastuuhenkilö kirjaa ryhmän toimintatavoitteiden kannalta välttämättömät tiedot opiskeluhoitokertomukseen. Myös muut ryhmän jäsenet voivat tehdä kirjauksia.

Opiskeluhoitokertomus tehdään jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi. Kertomukseen kirjataan yksittäisen oppilaan:

1. nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen tai muutoin vajaa- valtaisen oppilaan huoltajan nimi ja yhteystiedot
2. kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa, kirjauksen päivämäärä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa
3. asian aihe ja vireillepanija
4. oppilaan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset
5. tiedot asian käsittelystä opiskeluhoitoryhmän kokouksessa, tehdyt päätökset, päätösten toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot
6. toteutetut toimenpiteet, kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tuki-
toimet

Jos sivulliselle annetaan opiskeluhoitokertomukseen liittyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä, mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Opiskeluhoitokertomukset ja muut oppilashuollon tehtävissä laaditut ja saadut yksittäistä oppilasta koskevat asiakirjat tallennetaan oppilashuoltorekisteriin. Opetuksen järjestäjä vastaa henkilötietojen käsittelystä ja ylläpitää em. rekisteriä. Kukin oppilaitos säilyttää ko. rekisterin oman koulun osuutta (paperitallenteet) omassa arkistossa. Rehtori vastaa oman oppilaitoksen osalta opiskeluhoitorekisteristä. Opiskeluhoitorekisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä oppilasta taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä.

Kouluterveydenhuollon henkilöstö ja psykologit kirjaavat yksilökohtaisen oppilashuoltotyön säädetysti potilaskertomukseen ja muihin potilasasiakirjoihin. Vastaavasti kuraattorit kirjaavat asiakastiedot kuraattorin asiakaskertomukseen.

4.2. Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto asiakastyössä

Opiskelijalla on oikeus yksilökohtaiseen koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon. Terveystarkastuksen yksittäisille opiskelijoille tekemät terveystarkastukset ja siihen kuuluva terveysneuvonta ovat osa yksilökohtaista opiskeluhoittoa. Terveystarkastuksen sisältö määräytyy ikävaiheen ja yksilöllisen tarpeen mukaan noudattaen Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon oppaiden sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon laatusuosituksen ohjeita. Kouluterveydenhuollon suosituksen mukaan oppilaalle on järjestettävä terveystarkastus jokaisella vuosiluokalla.

Ensimmäisellä, viidennellä ja kahdeksannella vuosiluokalla tarkastuksen on oltava laaja. Oppilaalle tehdään peruskoulun aikana yhteensä yhdeksän terveystarkastusta. Lukiossa terveystarkastus tehdään ensimmäisen opiskeluvuoden aikana.

Laaja-alaisella terveystarkastuksella tarkoitetaan valtakunnallisen terveystarkastusohjelman mukaista tietyissä ikävaiheissa tehtävää hyvinvoinnin ja terveyden arviointia, jossa otetaan kantaa jatkotutkimuksen, hoidon ja tuen tarpeeseen ja samalla tehdään koululaiselle kouluterveydenhuollon suunnitelma. Eri tahojen yhteistyö, on erityisen tuen järjestämisen edellytys. Vanhempien hyvinvoinnin selvittäminen ja tukeminen laajoissa terveystarkastuksissa on tärkeä osa opiskelijan hyvinvoinnin edistämistä.

Laajaan terveystarkastukseen kuuluu opettajan arviointi oppilaan selviytymisestä vain niiltä osin, kuin se on välttämätöntä oppilaan hoidon ja tuen järjestämisessä. Arvioinnin antamiseen on oltava huoltajien kirjallinen suostumus.

Laajoista terveystarkastuksista laadittavat luokka- ja koulukohtaiset yhteenvedot tarjoavat myös koulukohtaista tietoa. Erilaiset kouluilla toteutettavat hyvinvointi- ja kiusaamiskyselyt ovat tärkeitä tietolähteitä, kuten myös opiskeluhuoltopalvelujen henkilöstön kokemukset oppilaiden ja opiskelijoiden esiintuomista epäkohdista ja hyvinvoinnista. Kouluterveydenhuolto tulee tekemään yhteenvetoja, kun THL on laatinut ao. lomakkeet.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa säädetään myös terveydenhoitajan ns. avoimista vastaanotoista. Terveydenhoitajan työaika on järjestettävä siten, että opiskelija voi tarvittaessa päästä terveydenhoitajan vastaanotolle ilman ajanvarausta. Tämä tarkoittaa vastaanottoajan järjestämistä säännöllisesti.

Kappelimäen koululla, Varppeen koululla sekä lukiossa terveydenhoitajilla on vastaanotto pääsääntöisesti päivittäin. Muilla kyläkouluilla terveydenhoitajan vierailut toteutuvat säännöllisesti.

4.3. Lastenneuvola

Lastenneuvolan terveydenhoitajat osallistuvat tarvittaessa esioppilaiden yksilökohtaisiin oppilashuoltopalaveriin.

4.4. Kuraattori asiakastyössä

Yksilökohtainen opiskeluhuoltotyö tarkoittaa tietylle oppilaalle annettavaa henkilökohtaista tukea sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista opiskeluhuoltoa. Yksilötasolla kuraattorin työ on tuen ja ohjauksen tarjoamista oppilaalle sekä koulunkäyntiin että sosiaaliseen ja psyykkiseen kehitykseen liittyvissä vaikeuksissa. Kuraattori edistää oppilaan sosiaalista kasvua ja toimintakykyä yksilö-, perhe-, ryhmä- ja luokkatyöskentelyn keinoin. Kuraattori toimii lapsen tai nuoren sekä hänen perheensä avun tarpeen tunnistamisessa ja tuen tarpeen arvioimisessa. Kuraattori ohjaa tarvittaessa lasta/nuorta/perhettä muihin palveluihin heidän kanssaan yhteistyössä tehdyn arvion mukaan. Kuraattori toimii tarvittaessa opettajan työparina vanhempien tapaamisissa ja kaaverisuhteiden selvittelyprosesseissa. Kuraattori tukee oppilaan sosiaalisen ja psyykkisen hyvinvoinnin edistämistä opetushenkilöstöä konsultatiivisesti tukien. Tärkeää on varhaisen tuen turvaaminen ja ongelmien ehkäisy.

Käytännössä kuraattori tapaa kouluilla oppilasta / opiskelijaa ja mahdollisesti myös hänen perhettään. Syynä kuraattorille ohjautumiseen voivat olla muun muassa yksinäisyys, kiusaaminen, poissaolot, ihmissuhdeongelmat, mieliala sekä vaikeudet koulussa tai vapaa-ajalla. Asiakkuudesta, tapaamistiheydestä ja sen kestosta sovi-taan yhteistyössä lapsen/nuoren ja mahdollisesti hänen vanhempiensa kanssa lapsen/nuoren tuen tarpeen mukaan.

Oppilas voi ohjautua kuraattorille omasta aloitteestaan tai vanhempien toiveesta. Oppilaitoksen ja opiskeluhuollon henkilöstöön kuuluva tai muu ammattihenkilö, joka arvioi oppilaan olevan tuen tarpeessa, on velvollinen ottamaan viipymättä yhteyttä koulupsykologiin tai -kuraattoriin yhdessä oppilaan kanssa. Yhteydenotosta on ilmoitettava huoltajalle. Joskus oppilaan pulmat ovat moninaisia, jolloin neuvotellaan kenen oppilashuollon palveluja antavan henkilön (terveydenhoitaja, psykologi, kuraattori) osaamisalueeseen pulmat pääosin liittyvät. Oppilaiden tapaamiset perustuvat aina oppilaan ja tarpeen niin vaatiessa huoltajan suostumukseen. Alaikäinen voi painavasta syystä kieltää itseään koskevan asian kertomisen huoltajalle, mikäli se ei ole selvästi hänen etunsa vastaista. Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä kuraattorin palveluja. Kuraattorin kanssa käydyt keskustelut ovat aina luottamuksellisia. Kuraattori kirjaa asiakastiedot kuraattorin asiakaskertomukseen.

4.5. Koulupsykologi asiakastyössä

Psykologi tukee lapsia, nuoria ja heidän perheitään antamalla neuvontaa ja ohjausta lasten ja nuorten kehitykseen, psyykkiseen terveyteen ja hyvinvointiin liittyvissä kysymyksissä. Lasten, nuorten ja perheiden kanssa toteutettu keskusteluhoito voi olla yksilö-, perhe- tai ryhmämuotoista. Mitä pienemmistä lapsista on kyse, sen tärkeämpää on tavallisesti työskentely lapsen elämän tärkeiden aikuisten kanssa.

Koulupsykologi voi selvittää ja arvioida lapsen ja nuoren kehityksessä, koulunkäynnissä, opiskelussa tai oppimisessa esiin tulevia pulmia. Arvioiden ja tutkimusten perusteella suunnitellaan, suositellaan ja ollaan mukana toteuttamassa tarvittavaa tukea ja toimenpiteitä.

Psyykkisen terveyden ja toisaalta oppimisen tuen tarpeet voivat myös nivoutua kiinteästi toisiinsa. Huoltajien/vanhempien sekä oppilaitoksen edustajien kanssa työskennellään tilanteen edellyttämällä tavalla ja tarvittaessa asiakastyössä esiin tulleita asioita voidaan asianomaisten suostumuksella käsitellä konsultatiivisesti koulun henkilökunnan kanssa, edistämällä kyseisen oppilaan koulunkäyntiä ja koko kouluyhteisön hyvinvointia. Varsinaista terapiaa ja hoitoa tai jatkotutkimuksia varten oppilaat ohjataan terveystoimen palveluiden piiriin. Vakaviin, erikoissairaanhoidon vaativiin mielenterveyden ongelmiin, kuten syömishäiriöihin tai itsetuhoisuuteen viittaavien piirteiden kohdalla oppilas ohjataan koululääkärille.

4.6. Oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa

Kouluterveydenhuolto on ennaltaehkäisevää toimintaa, mutta siihen sisällytetään myös äkillisten sairauksien hoito ja ensiapu. Koulupäivän aikana oppilaalla on mahdollisuus päästä terveydenhoitajan vastaanotolle ilman ajanvarausta (esim. äkilliset sairastumiset ja tapaturmat), kuten asetus edellyttää. Varpeen koulussa terveydenhoitajalla on avovastaanotto joka aamu klo 8-9. Kappelimäessä vastaanottoaika on 10.15- 11.15 päivittäin, mikäli terveydenhoitaja on paikalla (käy myös haja-asutusalueen kouluilla).

4.6.1. Lääkitys esiopetuksen ja koulupäivän aikana

Lääkehoidon toteuttaminen koulussa perustuu oppilaan ja hänen huoltajiensa sekä lääkehoitoa toteuttavan työntekijän ja toimintayksikön johdon väliseen yhteiseen sopimukseen.

Kouluja sekä koululaisille järjestettävää aamu- ja iltapäivätoimintaa voidaan pitää niin sanottuina lääkehoidon epätavallisina alueina. Näillä epätavallisilla alueilla lääkehoitoa toteuttavat usein lääkehoitoon kouluttamattomat henkilöt. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö on antanut valtakunnalliset ohjeet (STM 2005) lääkehoidon toteuttamisesta erilaisissa toimintaympäristöissä.

Opetustoimen lainsäädäntö ei määrittele työntekijöiden lääkehoitoon osallistumista, eikä työntekijöitä siten voida tehtävään velvoittaa. Yhteistyön merkitys lääkehoidon koulutuksen saaneiden terveydenhuollon ammattihenkilöiden kanssa korostuu erityisesti näillä lääkehoitoa toteuttavilla epätavallisilla alueilla.

Ennen suostumuksensa antamista lääkehoitoon ryhtyvälle työntekijälle ja hänen esimiehelleen tulee selvittää lääkitsemiseen liittyvät vastuut ja velvollisuudet. Lääkitsemiseen, silloin kun se on työnantajan hyväksymää toimintaa, liittyvä vastuu ja mahdolliset vahingonkorvauskysymykset ratkaistaan samoin periaattein kuin koulutyössä yleensäkin.

Tyypillisiä pidempiaikaisia lääkitystarpeita koulussa ovat diabeetikoiden lääkityksen järjestäminen. Tavallisia ovat myös ensiapuun tarkoitettut lääkitykset esimerkiksi vaikeasti allergisilla, astmaattikoilla tai epileptikoilla. Myös muut pitkäaikaissairaudet tai kehitysvammaisuus voivat edellyttää lääkitsemistä koulupäivän aikana.

Tarvittaessa työntekijä (opettaja/koulunkäyntiohjaaja/terveydenhoitaja) voi annostella huoltajan toimittaman lääkeannoksen, mikäli se on tarkoitettu koulussa tai aamu- tai iltpäivätoiminnassa otettavaksi. Tällöin ohjeesta ja lääkkeen toimittamisesta vastaa ensi sijassa huoltaja ja lääkkeen antamisesta oppilaitoksen työntekijä.

4.7. Erityisruokavaliot

Koulun varsinaisesta ruokalistasta poikkeavaa ruokaa voidaan tarjota joko terveydellisistä, eettisistä tai uskonnollisista syistä. Myös näiden ruokavalioiden tulee täyttää kouluruokailusta annetut säädökset, joiden mukaan aterioiden tulee olla tarkoituksenmukaisesti järjestettyjä ja ohjattuja, täysipainoisia ja maksuttomia. Eettisistä tai uskonnollisista syistä tarvittavat erityisruokavaliot toteutetaan huoltajien tai nuoren oman ilmoituksen perusteella. Näihin liittyvät koulun käytännöt sovitaan etukäteen ja tiedotetaan oppilaille ja huoltajille. Lääkäriin, ravitsemusterapeutin tai terveydenhoitajan antama lausunto on välttämätön silloin, kun tarvitaan ruokavaliot sairauksien hoitoon tai muun terveydellisen syyn, kuten vammaisuuden tai yli- tai alipainaisuuden johdosta. Väärinkäsitusten välttämiseksi ilmoitus erityisruokavaliosta ja sopivan ruokavaliot kuvaus tehdään kirjallisesti tarkoitukseen laaditulla lomakkeella.

4.8. Opiskeluhuollon tuki kurinpitörangaistuksen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Kurinpitotoimiin johtaneet tilanteet voivat johtua monesta eri syystä. Niitä ovat usein edeltäneet erilaiset koulunkäyntiä ja opiskelua häirinneet tapahtumat. Kurinpitoon johtaneisiin tilanteisiin liittyy lähes poikkeuksetta piirteitä, jotka edellyttävät sekä välittömiä tukitoimia että pitkäjänteisempiä ratkaisuja oppilaan ja opiskelijan koulunkäynnin tai opiskelun varmistamiseksi. Tarvittavat tukitoimet suunnitellaan moniammatillisessa opiskeluhoitoryhmässä, jonka kokoonpano päätetään erikseen kunkin tapauksen osalta.

Jos oppilas tai opiskelija on käyttäytymisellään uhannut turvallisuutta tai aiheuttanut toisille vaaraa, voi opiskeluhoollollista tukea tarvita vaaraa aiheuttanut oppilas tai ne oppilaat ja henkilökunta, joille ko. oppilas on aiheuttanut vaaratilanteen tai mielipahaa. Rehtori arvioi tässä tilanteessa opiskeluhoollollisen tuen järjestämisen tarpeen. Asian käsitteleminen koko kouluyhteisön tai oppilaitoksen tasolla lisää turvallisuutta ja ohjaa oppilaita ja opiskelijoita myös myöhemmin hakeutumaan tarvittaessa avun piiriin.

4.9. Yhteistyö koulun ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa

Koulun ulkopuolisten yhteistyökumppaneiden, kuten nuorisotoimen, kanssa tehdään yhteistyötä erityisesti tilanteissa, joissa kaivataan lapselle esim. apua harrastustoiminnan löytymiseen sosiaalisten taitojen lisäämiseksi tai syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Yhteistyön muotoja kehitetään edelleen, jotta keskinäinen luottamus ja välttämättömän tiedon siirtäminen on sujuvaa ja lapsen edun mukaista. Kun oppilas on erikoissairaanhoidon asiakas, oppilaan verkostopalaverissa on kutsuttuna mukana koulun edustaja (opettaja, erityisopettaja tai rehtori). Vaikeissa kiusaamistapauksissa tai rikosasioissa koulun opiskeluhoitoryhmä voi konsultoida myös poliisia.

5. YHTEISTYÖ TEHOSTETUN JA ERITYISEN TUEN, JOUSTAVAN PERUSOPETUKSEN SEKÄ SAIRAALAOPETUKSEN YHTEYDESSÄ

Oppilas saattaa tarvita oppimisessaan ja koulunkäynnissään tukea tilapäisesti tai pitempiaikaisesti. Tuen tarve voi vaihdella vähäisestä vahvempaan tai oppilas voi tarvita monenlaista tukea yhtä aikaa. Koulu auttaa oppilasta

erilaisin tukimuodoin, jotka riippuvat vaikeuksien laadusta ja laajuudesta. Tukimuotoja ovat esimerkiksi tukiopetus, osa-aikainen erityisopetus, opiskeluhoollollinen tuki, avustajapalvelut jne. Tukimuotoja käytetään sekä yksittäin että yhdessä toisiaan täydentävinä. Tukea annetaan niin kauan ja sen tasoisena kuin se on tarpeellista. Oppilaalle annettava tuki jaetaan yleiseen, tehostettuun ja erityiseen tukeen. Jokaisella tuen tasolla voidaan käyttää kaikkia eri tukimuotoja lukuun ottamatta erityisen tuen päätökseen perustuvaa erityisopetusta.

Vuonna 2014 voimaan tullut opiskeluhoollon lainsäädäntö erottaa toisistaan oppilas- ja opiskeluhoollolaissa säädetyn yksilökohtaisen opiskeluhoollon sekä perusopetuslaissa säädetyn oppimisen ja koulunkäynnin tuen. Yksilökohtainen opiskeluhoollon ja perusopetuslain mukainen oppimisen ja koulunkäynnin tuki eroavat toisistaan oikeudellisesti. Molemmissa lähtökohtana on yhteistyö ja vuorovaikutus oppilaan ja huoltajan kanssa. Yksilökohtainen oppilashuolto perustuu kuitenkin aina vapaaehtoisuuteen; kun taas oppimisen ja koulunkäynnin tuki ei edellytä oppilaan tai huoltajan suostumusta.

Perusopetuslaissa säädetyn tehostetun ja erityisen tuen antaminen edellyttää yhteistyötä opiskeluhoollon ammattihenkilöiden kanssa seuraavissa tilanteissa:

Tehostetun tuen aloittaminen ja järjestäminen käsitellään moniammatillisesti yhteistyössä opiskeluhoollon ammattihenkilöiden kanssa.

Ennen erityistä tukea koskevan päätöksen tekemistä tehdään opiskeluhoollon ammattihenkilöiden kanssa moniammatillisena yhteistyönä selvitys oppilaan saamasta tehostetusta tuesta ja oppilaan kokonaistilanteesta. Näiden perusteella tehdään arvio erityisen tuen tarpeesta. Nämä kolme muodostavat pedagogisen selvityksen.

Moniammatillisuuden toteuttamiseksi tähän käsittelyyn osallistuu opetushenkilöstön lisäksi käsiteltävän asian mukaan kouluterveydenhuoltoa ja/tai psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä. Oppilaan tai huoltajan suostumusta ei välttämättä tarvita oppilaan asian käsittelyyn edellä mainituissa tapauksissa. Oppimisen ja koulunkäynnin tukeen liittyvä oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa tehtävä moniammatillinen yhteistyö ei kuulu yksilökohtaiseen oppilashuoltoon. Tästä syystä oppimisen ja koulunkäynnin tuen edellyttämää moniammatillista yhteistyötä oppilashuollon ammattihenkilöiden kanssa ei toteuteta oppilas- ja opiskelijahuollon mukaisessa asiantuntijaryhmässä. Moniammatilliseen yhteistyöhön osallistuvat ammattihenkilöt harkitaan tapauskohtaisesti. Mukana ovat vain ne opettajat ja muut asiantuntijat, joiden työtehtäviin oppilaan tuen suunnittelu tai toteuttaminen kulloinkin kuuluu.

Edellä kuvatun lakisäätteen yhteistyön toteuttamistavasta ei ole tarkempia säännöksiä. Yhteistyö voidaan toteuttaa esimerkiksi konsultoimalla opiskeluhoollon asiantuntijaa, jonka työtehtäviin oppilaan asia kuuluu. Jos oppilaan tilanteen selvittäminen ja tarvittavien toimenpiteiden harkinta edellyttää monipuolisempaa asiantunteumusta, asian käsittelyä varten voidaan koota laajempi ryhmä. Ryhmä kootaan tapauskohtaisesti.

Oppilaan oppimista, koulunkäyntiä sekä yleisen tuen riittävyttä tulee seurata ja arvioida säännöllisesti. Seuranta tekevät opettajat ja opiskeluhoollon ammattihenkilöt yhteistyössä. Erityisesti seurataan, edistääkö oppilaan saama tuki oppimista ja vaikuttaako se myönteisesti koulunkäyntiin. Eri tilanteissa, esimerkiksi oppilaan terveystarkastusten yhteydessä tai yhteistyössä huoltajien kanssa voi nousta esiin myös uusia tuen tarpeita.

6. OPISKELUHOULLON YHTEISTYÖN JÄRJESTÄMINEN OPPILAIDEN JA HEIDÄN HUOLTAJIENSA KANSSA

Opiskeluhoollon toteutetaan yhteistyössä oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Opetuksen järjestäjä ja koulut tiedottavat kotisivuillaan yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoollon periaatteista ja menettelytavoista.

Oppilas elää samanaikaisesti kodin ja koulun vaikutuspiirissä. Tämä edellyttää näiden kasvatusyhteisöjen vuorovaikutusta ja yhteistyötä oppilaan kokonaisvaltaisen terveen kasvun ja hyvän oppimisen tukemisessa. Vuorovaikutus kodin kanssa lisää opettajan oppilaantuntemusta ja auttaa opetuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Huoltajalla on ensisijainen vastuu lapsensa kasvatuksesta ja siitä, että oppilas suorittaa oppivelvollisuutensa. Koulu tukee kotien kasvatustehtävää ja vastaa oppilaan kasvatuksesta ja opetuksesta kouluyhteisön jäsenenä. Tavoitteena on edistää lasten ja nuorten oppimisen edellytyksiä, turvallisuutta ja koko kouluyhteisön hyvinvointia.

On tärkeää, että huoltajilla on mahdollisuus osallistua koulun kasvatustyön tavoitteiden asettamiseen, suunnitteluun ja arviointiin yhdessä opettajien ja oppilaiden kanssa. Koulun on oltava yhteistyössä huoltajan kanssa niin, että hän voi osaltaan tukea lapsensa tavoitteellista oppimista ja koulunkäyntiä. Kodin ja koulun yhteistyötä toteutetaan sekä yhteisö- että yksilötasolla. Vastuu kodin ja koulun yhteistyön edellytysten kehittämistä on opetuksen järjestäjällä. Yhteistyö edellyttää koulun henkilöstön aktiivisuutta ja aloitteellisuutta sekä keskustelua ja tiedottamista huoltajan, opettajan ja oppilaan oikeuksista sekä velvollisuuksista. Yhteistyön lähtökohtana on eri osapuolien keskinäinen kunnioitus. Kodin ja koulun yhteistyössä otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yksilölliset tarpeet sekä perheen kieli- ja kulttuuritausta.

7. OPISKELUHUOLTOSUUNNITELMAN TOTEUTTAMINEN JA SEURAAMINEN

Opiskeluhuollon ja sen palveluiden toteuttamista pitää säännöllisesti seurata ja arvioida yhteistyössä kunnan opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa. Laitilassa opiskeluhuoltosuunnitelman toteuttamisesta ja seuraamisesta vastaa koulutuksen järjestäjän asettama monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä. Ohjausryhmä arvioi opiskeluhuollon suunnitelman toteuttamista vuosittain. Ohjausryhmään kuuluvat ainakin sivistystoimenjohtaja, rehtorit, päiväkodin johtaja, koulupsykologi, koulukuraattori, lastensuojelun avoimuuden sosiaalityöntekijä, perheneuvolan työntekijä, kouluterveydenhoitaja ja koululääkäri. Kerran valtuustokaudessa ohjausryhmä pyrkii järjestämään opiskelijoille ja heidän huoltajilleen kyselyn Laitilan kaupungin opiskeluhuoltopalveluista. Tätä palautetta hyödynnetään lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa päivittäessä ja kaupungin talouskauden taloussuunnitelmaa tehtäessä.

Ohjausryhmän arviointi perustuu perusopetuksessa ja lukiossa joka toinen vuosi tehtävään Kouluterveyskyselyyn (tai vastaavaan), joka kolmas vuosi jokaisessa toimipisteessä tehtäviin ympäristön terveellisyyden ja opiskeluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksiin ja joka toinen vuosi perusopetuksessa ja lukiossa tehtävään OPH - THL -kyselyyn.

Opiskeluhuoltopalveluista huoltajat saavat tietoa tiedotteista, toimintakertomuksista ja internet - sivuilta. Myös opiskeluhuollon toiminnan keskeiset tulokset kerrotaan huoltajille edellä mainituissa kanavissa.

Tämä opiskeluhuoltosuunnitelma päivitetään kerran valtuustokaudessa ja vähintään vuoden kuluessa, kun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on päivitetty.

8. VARPPEEN KOULU

8.1 Opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut Varppeen koulussa

Varppeen koulussa lukuvuonna 2019–2020 opiskelee 301 oppilasta (tilanne 2.4.2020).

Opiskeluhuollon palveluja Varppeen koulun oppilaille tarjoavat kouluterveydenhoitaja, koulukuraattori ja koulupsykologi.

Kouluterveydenhoitajan vastaanotto on koulun terveydenhoitotiloissa neljännessä kerroksessa. Avovastaanotto on joka arkiamu klo 8-9. Kouluterveydenhoitajaan saa yhteyden puhelimitse p. 050 388 1579 tai Wilman kautta. Koululääkäri on paikalla keskiviikkoisin. Koululääkäri tekee laajaan terveystarkastukseen kuuluvat lakisäätteiset terveystarkastukset. Koululääkärin vastaanotosta on sovittava terveydenhoitajan kanssa. Sairausasiat hoitaa terveyskeskuslääkäri terveyskeskuksessa. Fysioterapeutti on koululla lähes joka tiistai aamupäivän ajan.

Koulukuraattori Tiina Welling työskentelee Varppeen koulun lisäksi Suontaan, Itäkulman alakouluilla sekä lukiossa ja Winnovassa. Koulukuraattori on tavoitettavissa Varppeen koululla keskimäärin neljänä päivänä viikossa. Koulukuraattorin tavoittaa parhaiten puhelimitse p. 050-518 0603 tai Wilman kautta. Koulukuraattorin huone sijaitsee Varppeen koulun yläkoulusiiven neljännessä kerroksessa.

Koulupsykologi Susanna Andersson työskentelee pääsääntöisesti Varppeen koululla. Koulupsykologin huone on koulukuraattorin huonetta vastapäätä Varppeen koulun neljännessä kerroksessa. Koulupsykologin tavoittaa puhelimitse numerosta 044 5958 550 tai Wilman kautta.

8.2 Yhteisöllinen opiskeluhoolto Varppeen koulussa

Varppeen koulun yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä kokoontuu tarpeen vaatiessa, kuitenkin vähintään kerran luku-kaudessa. Ryhmän kutsuu koolle rehtori. Muut ryhmän ydinkokoonpanoon kuuluvat jäsenet ovat erityisopettaja, oppilaanohjaaja, kouluterveydenhoitaja, koulupsykologi, koulukuraattori sekä tarvittaessa muita edustajia. Ryhmässä seurataan, arvioidaan ja kehitetään koulu yhteisön ja oppilasryhmien hyvinvointia. Tarvittaessa käynnistetään interventioita, kuten ryhmäkohtaisia opiskelurauhan turvaamisen toimia tai puututaan luokkatasolla kiusaamiseen. Lisäksi ryhmä voi ideoida koko koulua koskevia tapahtumia tai tempauksia. Yhteistyötä tehdään oppilaiden, huoltajien sekä muiden lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Oppilaiden siirtyessä alakouluista yläkouluun kiinnitetään huomiota nivelvaiheen työskentelyyn. Vanhempien luvalla siirretään opetuksen järjestämisen kannalta olennainen tieto. Lisäksi yläkoulun rehtori, opinto-ohjaaja sekä koulukuraattori pitävät tunnin keväällä kuudennen luokan oppilaille yläkouluun siirtymiseen liittyvistä asioista. Tutustumispäivä yläkouluun järjestetään toukokuussa. Opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestämiseen ja toteuttami-

seen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen ja opiskelu-huollosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjes-tämiseksi ja toteuttamiseksi.

Seitsemännen luokan alussa jokaiselle luokalle järjestetään ryhmäyttävää toimintaa yhteistyössä koulun henkilökun-nan, seurakunnan ja nuorisotoimen kanssa. Toiminnan tavoitteena on tutustuttaa oppilaat toisiinsa sekä luoda perus-taa hyvälle ryhmähengelle. Ryhmähenkeä kohottavaa toimintaa järjestetään tarvittaessa eri luokka-asteille. Tämän lisäksi on mahdollista järjestää tarvittaessa erilaista ryhmätoimintaa tietyn teeman ympärille. Tästä esimerkkinä Voi-maneidot tyttöryhmä tai Art-menetelmä aggressiivisesti käyttäytyville nuorille. Koululle on laadittu omat järjestys-säännöt, jotka ovat luettavissa koulun kotisivuilla. Järjestyssäännöt käydään läpi oppilaiden kanssa aina uuden luku-vuoden alkaessa.

Koko henkilökunta puuttuu aktiivisesti kiusaamiseen. Tapauksen tultua esille tavataan osapuolia ja laaditaan selon-teko, joka lähetetään huoltajille allekirjoitettavaksi. Tilannetta seurataan. Syyslukukaudella oppilaille tehdään Wil-massa kiusaamiskysely, jolla kartoitetaan mahdollista kiusaamista koulussa. Kiusaamiskyselyn tuloksista tiedotetaan oppilaita, heidän huoltajiaan sekä koulun henkilökuntaa. Tulosten perusteella mietitään toimenpiteitä, joilla kiusaa-mista saataisiin vähennettyä. Henkilökuntakokouksissa yhteisesti sovittuja toimia ja kyselyjen tuloksia käsitellään tar-peen mukaan luokanvalvojien tunneilla sekä koulun vanhempainilloissa.

Päihteidenkäyttöä ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä ovat muun muassa aiheen käsittely terveystiedon, biologian ja ke-mian tunneilla sekä asiantuntijaluennot tai –vierailut. Koulun kriisitoimintaohjeessa on ohjeet siltä varalta, että kou-lussa tavataan oppilaalla päihdyttäviä aineita tai päihtynyt oppilas. Päihteiden käyttöön sovelletaan yhteisesti sovittua kurinpito-ohjeistusta.

Oppilaskunnan hyödyntäminen eri koulun toiminnoissa ja ratkaisuissa lisää opiskelijoiden osallisuutta ja vaikutusmah-dollisuuksia. Jokaisessa oppilaitoksessa tulee olla oppilaskunta. Varpeen koulussa oppilaskunta valitaan avoimilla vaa-leilla joka syyslukukausi lukuvuodeksi kerrallaan. Jokaista luokkaa edustaa oppilaiden valitsema luottamusoppilas, joista koostuu koko koulun yhteinen oppilaskunta. Oppilaskunnan hallitus valikoituu aktiivisista ja yhteisistä asioista kiinnostuneista oppilaista. Tarvittaessa pidetään oppilaskunnan jäsenten kesken avoimet vaalit hallituksen muodosta-miseksi. Oppilaskunta kokoontuu viikoittain ja järjestää koulu yhteisön yhteisöllisyyttä tukevia tapahtumia pitkin luku-vuotta. Säännöllisesti järjestetään opiskelijoille luokanopettajan/ryhmänohjaajan tiedotushetki, jossa kerrotaan kou-lussa kulloinkin tapahtuvista asioista. Tällöin voidaan tiedustella myös opiskelijoiden mielipidettä/toivomuksia/ideoita eri asioihin. Eri oppilasryhmien mielipidettä voidaan kysyä oppilashallinto-ohjelman kyselyiden avulla ja näin saada päätöksenteon perusteeksi luotettavaa tietoa.

Varpeen koulussa etenkin seitsemänsien luokkien oppilaiden tukena on tukioppilaita. Tukioppilaille annetaan vas-tuuta toiminnan toteuttamisessa ja suunnitelmassa, mikä lisää oppilaiden osallisuutta. Tukioppilaat järjestävät koko koululle erilaisia tapahtumia, kummiluokkatunteja, välituntitoimintaa ja teemapäiviä. Tukioppilaan toimenkuvia on lukuisia, joista tukioppilaat voivat valita itselleen ja ryhmälleen eri tilanteisiin sopivia työmuotoja. Tukioppilaan tehtä-viin kuuluu toimiminen yhteisvastuun lisääjänä, jolloin hän edesauttaa luokan tai koulun myönteisen ilmapiirin kehiti-mistä yhteisen tekemisen kautta. Tukioppilaiden tehtäviin kuuluu kiusaamisen vastainen toiminta koulussa. Tukiop-pilastoiminnassa nuoret itse pääsevät määrittelemään sen sisältöjä. Tämä prosessi tukee nuoren oppimista siihen, että hänen osallistumisellaan on merkitystä ja hän kokee voivansa vaikuttaa yhteisönsä toimintaan. Nuori saa tukioppilas-toiminnassa osallisuuden kokemuksia, jotka ovat myöhemmin edellytyksiä laajempaan vaikuttamiseen.

Koulu- ja luokkakohtaisia vanhempainiltoja järjestetään yläkoulun aikana jokaiselle luokka-asteelle teemoittain.

Tekninen toimi vastaa Varpeen koulun kiinteistön ja pihan hoidon, liikunta-alueiden hoidon ja puhtauspalveluiden järjestämisestä yhteistyössä koulun kanssa. Koulun henkilökunta seuraa kouluympäristön terveellisyttä, turvallisuutta ja viihtyisyyttä ja tekee tarvittaessa ilmoituksia ja ehdotuksia toimenpiteistä, jotka liittyvät em. asioihin. Koulu yhteisön ja opiskelu ympäristön terveellisyys ja turvallisuus on tarkastettava joka kolmas vuosi. Viimeisin tarkastus Varpeen

koulussa on suoritettu syksyllä 2019. Kouluympäristön turvallisuuteen liittyen tehdään yhteistyötä poliisin ja pelastuslaitoksen kanssa.

Rehtori vastaa koulunsa turvallisuuskoulutuksesta, turvallisuuskansioiden päivityksestä ja poistumisharjoitusten järjestämisestä. Pelastussuunnitelman mukaan koulurakennuksesta poistumisharjoitus toteutetaan säännöllisesti lukuvuositain yhteistyössä pelastuslaitoksen kanssa. Pelastuslaitos suorittaa koulukiinteistön tarkastuksen kerran vuodessa. Jokaisessa luokassa on koulun turvasuunnitelmakansio, joka päivitetään aina lukuvuoden alkaessa. Koulukuljetusten käytäntöjä ja turvallisuutta koskevat ohjeet löytyvät kaupungin koulukuljetusoppaasta.

Lievät tapaturmat hoidetaan koululla. Kouluterveydenhoitaja antaa ensiapua ja hoitonoehjausta koululla ollessaan, muutoin koulun henkilöstö huolehtii tarvittavasta ensiavusta ja hoitonoehjauksesta Tapaturmasta ilmoitetaan huoltajalle välittömästi. Kouluterveydenhoitaja vastaa koulujen ensiapuvälineistöstä. Henkilöstön ensiapuvalmiuden ylläpidosta huolehditaan täydennyskoulutusten avulla.

8.3 Yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestäminen Varpeen koulussa

Jokaisella Varpeen koulun henkilökuntaan kuuluvalla on velvollisuus puuttua tilanteeseen, jossa syntyy huoli oppilaasta tai jossa huolesta ilmoitetaan. On sovittu, että huolesta ilmoitetaan ensisijaisesti luokanvalvojalle. Opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen ja opiskeluhuollosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Opettaja voi tuoda huolensa suoraan opiskeluhuollolle ja tarvittaessa rehtorille, erillistä suostumusta ei tarvita tässä vaiheessa (23 §). Yksilölliseen opiskeluhoitoryhmän kokoontuessa huoltaja ja oppilas antavat kirjallisen luvan paikallaolijoiden läsnäoloon, osana oppilashuoltokertomusta. Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön, joka kutsuu ryhmän koolle jatkossa, kirjaa oppilashuoltokertomukseen ja huolehtii oppilashuoltokertomuksen asianmukaisesta talletuksesta koulun lukolliseen holviin.

Poissaoloja seurataan Wilman avulla. Epäselviin poissaoloihin puututaan välittömästi. Huoltajan tulee selvittää oppilaan poissaolomerkinnot, joiden avulla tietoa oppilaan koulunkäynnistä välitetään kotiin. Jos huoltaja ei kuittaa selvittämättömiä poissaoloja tai niissä on muuten epäselvyyksiä, ottaa luokanvalvoja saman päivän aikana yhteyttä kotiin selvittääkseen poissaolon syyn. Koululla on oikeus edellyttää lääkärintodistusta, jos huoltajan selvitykset eivät ole luotettavia tai niitä on erityisellä perusteella syytä epäillä.

Varpeen koulussa on otettu käyttöön poissaolokäytäntö epäselviin ja/tai jatkuviin poissaoloihin. Jos oppilaalle kerräntyy poissaoloja yhden jakson aikana 30h tai enemmän, kutsuu luokanvalvoja koolle yksilöllisen opiskeluhoitopalaverin. Yksilöllinen opiskeluhoitopalaveri kutsutaan koolle myös poissaolorajasta riippumatta, jos sille koetaan erityinen tarve.

Jos poissaoloja kertyy yhden jakson aikana yli 50 h, ollaan aina yhteydessä sosiaalihuoltoon palveluntarpeen arvioinnin aloittamiseksi, ellei poissaoloilla ole selkeää sairaudesta johtuvaa syytä. Näin toimitaan myös silloin, kun poissaolot ovat kertyneet kahden jakson ajalla, mutta vastaavassa ajassa (8 viikkoa). Samaten menetellään lain mukaan jokaisessa tapauksessa, kun huolilynnys ylittyy. Etukäteen tiedossa oleviin poissaoloihin huoltajan on anottava lupa etukäteen luokanvalvojalta. Yli kolmen vuorokauden poissaoloihin lupa anotaan rehtorilta.

8.4 Opiskeluhuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa Varpeen koulussa

Varpeen koulussa tehdään yhteistyötä oppilaiden ja heidän vanhempiensa kanssa monenlaisessa muodossa: vanhempainillat, huoltajatapaamiset, yhteydenotot puhelimitse, oppimisen tuen palaverit, yksilökohtaiset opiskeluhoollon asiantuntijapalaverit, tiedottaminen (esim. syystiedote, sähköinen viestintä, Peda.net-verkkoalusta, jaksotodistukset ja -arvioinnit).

8.5 Opiskeluhooltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen Varpeen koulussa

Varpeen koulussa opiskeluhooltosuunnitelman toteuttamista ja seuraamista arvioi lukuvuosittain koulun yhteisöllinen opiskeluhooltoryhmä. Palautetietoa saadaan mm. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) kouluterveyskyselyn tuloksista sekä kiusaamiskyselystä.

Opiskeluhooltopalvelujen käyttöä ja mahdollista lisätarvetta seurataan ja arvioidaan kouluterveydenhoitajan, kuraattorin ja koulupsykologin kirjausten avulla.